

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Akademický rok 2023/2024

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení diplomanta: **Aneta Novotná**
Osobní číslo: **R18M0291P**
Studijní program: **Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Norimberské zákony nacistického Německa**
Zadávací katedra: **Katedra právních dějin**

Diplomová práce na dané téma byla zadána 21. června 2023. V zásadách pro vypracování je uveden rámec členění práce do jednotlivých kapitol. Kromě úvodu a závěru má práce obsahovat pojednání o politické situaci v Německu od nástupu Adolfa Hitlera k moci do vydání norimberských zákonů, dále přehled a obsah nejdůležitějších norimberských zákonů, jejich právně filosofické hodnocení a konečně jejich vliv na protektorátní normotvorbu.

Struktura práce je dána jejím zadáním, diplomantka uvedenou strukturu dodržela.

Nejprve se podává širší přehled skutečností, které ovlivnily osobní i politické názory Adolfa Hitlera, které mohl následně po převzetí uvádět v život. Nutno říci, že bohužel. Ve shodě s obecně známými fakty diplomantka za tyto skutečnosti považuje antisemitismus, zkušenost z první světové války, vstup do Deutsche Arbeiterpartei (DAP), průběh Pivního puče a následné rozhodnutí, že nacisté budou o získání moci v Německu usilovat legální cestou s využitím prostředků, které nabízí Ústava. Po nástupu Hitlera k moci se popisuje, jakým způsobem se vypořádal s vnější i vnitřní opozicí. K likvidaci politických protivníků pomohl požár Říšského sněmu, s SA a dalšími osobami se Hitler vypořádal během Noci dlouhých nožů, prezident Hindenburg zemřel nedlouho poté. Vše je v diplomové práci postíženo a popsáno, diplomantka si uvedených momentů všímá a správně je klasifikuje jako milníky vedoucí k posílení Hitlerovy moci. Cituje též rozhodující právní akty reagující na

zmíněné události. Jde především o Nařízení k požáru Říšského sněmu, Zmocňovací zákon, Zákon o hlavě státu.

Vhodně jsou doplněny podkapitoly týkající se toho, jak nacisté vnímali právo, roli právníků, pojednání o rase a rasismu, antisemitismu, stejně tak jako o původu národního socialismu (nacismu).

Rozhodující kapitola je však věnována norimberským zákonům, což je s ohledem na zadání správné. Nejdůležitějším závěrem, který diplomantka opakovaně v práci cituje, je fakt, že norimberské zákony vůbec nemůžeme považovat za právo, i když se tak s ohledem na formu jejich přijetí mohly jevit.

Rozebírají se důvody pro jejich přijetí a popisují se jejich obsah a cíle. Názorně je vysvětlena hlavní myšlenka spočívající ve „zkažení“ německé krve, pokud by nebyly norimberské zákony zachovávány a dodržovány. Ještě 29. dubna 1945 Adolf Hitler ve své politické závěti, tedy v době, kdy o výsledku druhé světové války již nebylo možno pochybovat, zavazuje vůdce státu a lid k *„úzkostnému dodržování rasových zákonů a nemilosrdnému odporu proti světovým travičům všech národů – světovému židovstvu“*. Uvedené zcela vystihuje přístup Adolfa Hitlera a tím i nacistů k problematice židů (židovské otázce) a přístupu k nim.

Podstata právně-filosofického hodnocení norimberských zákonů již byla vyslovena výše. Zde nezbyvá než zopakovat, že i před zdánlivou formou se nejedná o právo. Kladem práce v tomto smyslu je, že ukazuje, jak nacisté pro podporu svých teorií vybírali jen to, co považovali za vhodné z Darwina, Kanta apod.

Naposledy se rozebírá vliv norimberských zákonů na protektorátní normotvorbu. Protektorát Čechy a Morava byl vytvořen a jeho území začleněno do Říše ihned po obsazení v březnu 1939, což v oblasti právní mělo ten důsledek, že protektorátní právo bylo podřízeno právu říšskému (včetně norimberských zákonů) a nesmělo s ním být v rozporu. Vedle toho byla v Protektorátu vydávána celá řada protižidovských opatření, týkajících se židovského majetku, vyloučení židovských obyvatel z pracovního prostředí a zákazů navštěvovat veřejná místa, opatření též definují, kdo bude považován za Žida, nebo co se rozumí pod pojmem židovský

podnik. Jde-li o definici, kopíruje se vymezení z norimberských zákonů. Potenciální čtenář získá z kapitoly přehled o tom, v jakém množství byly uvedené předpisy v Protektorátu vydávány a co bylo jejich hlavním cílem.

Nezbývá než se vyjádřit k formální úpravě práce a kontrole v systému pro odhalování plagiátů.

Formální úprava – rozsah práce, citační aparát a práce s literaturou jsou splněny. Výsledky kontroly plagiátorství kvalifikačních prací, které měl oponent k dispozici, nevykazují takovou míru podobnosti, kterou by se musela komise při obhajobě zabývat.

Nárůsty antisemitských nálad lze pozorovat i v současné době. Vznik prací na dané téma tak lze hodnotit významně kladně. To, k čemu norimberské zákony vedly, nesmí být zapomenuto a jakoukoli formou musí být připomínáno i mladším generacím.

Ze všech shora uvedených důvodů oponent **doporučuje práci k obhajobě.**

V Plzni dne 11. prosince 2023

JUDr. Bc. Jan Podola, Ph.D.